

Eenzame vrouwen

Tom Loorij

Wat is er toch een opvallend verschil tussen mensen en vogels op het gebied van seks. Bij mensen dirken de vrouwen zich in de regel qua uiterlijk zo mooi mogelijk op om de meer saai geklede mannen te verlokken. Bij vogels is het meestal precies andersom; de mannetjes hebben vrijwel altijd de meest mooie kleuren en de vrouwtjes zien er een stuk eenvoudiger uit. Bij sommige soorten doen de mannen er alles aan om een vrouw te behagen.

Neem bijvoorbeeld de Kemphaan *Philomachus pugnax*. In het voorjaar tooien de mannetjes zich met een kleurrijke kraag

en gaan op een kampplaats gevechten aan om in de gunst van een vrouwtje te komen. Op een postzegel van Nederland is dat treffend afgebeeld. Het eenvoudig gekleurde hennetje staat op de achtergrond toe te kijken hoe twee Kemphanen zich uitsloven om bij haar in de gunst te komen.

Overigens is het wel zo dat het bij sommige vogelgroepen functioneel is dat het vrouwtje minder kleurrijk is getekend. Met name grondbroeders zijn ermee gebaat dat ze zo

weinig mogelijk opvallen. We zien dat bij vrijwel alle eendensoorten, zoals het vrouwtje Slobeend *Anas clypeata* op een postzegel uit Hongarije. Bij veel andere vogelsoorten zijn de geslachten gelijk of verschillen die zo weinig dat dit, zeker op een

kleine postzegel, niet valt weer te geven. Dat is bijvoorbeeld het geval bij het liefdesspel van een paar Futen *Podiceps cristatus* op een Nederlandse Persoonlijke Postzegel. Maar op het bijbehorende stempel zien we wel wie wie is. Het mannetje biedt het vrouwtje een visje aan. Op vogelpostzegels kiezen de ontwerpers altijd voor vogels met het meest opvallende

uiterlijk. Dat zijn dus bijna altijd de mannetjes, maar soms zijn de rollen omgedraaid. Bij franjepoten hebben de vrouwtjes het mooiste

Weetjes over vogelpostzegels

Dit is de vijfde aflevering van de reeks 'Merkwaardige en interessante weetjes over vogelpostzegels' geschreven door Tom Loorij. In voorgaande afleveringen kwamen 'foute vogelnamen', nationale vogels uit andere landen en nesten van vogels als thema op postzegels aan de orde. De vorige aflevering was gewijd aan postzegelstrips met vogelafbeeldingen. In komende nummers van *het Vogeljaar* zullen meer afleveringen volgen. Tom Loorij is al jarenlang een verwoed verzamelaar en hij brengt u graag op de hoogte van merkwaardige en interessante weetjes over vogelpostzegels. Hij is ook co-auteur van het boek 'Vogels op de cm²'.

Meer informatie over dit onderwerp is te vinden op de website van de Philatelistische Arbeids-gemeenschap Ornithologie (voorheen Motiv-groep Ornithologie): <http://www.pag-o.de>, die ook een Nederlandstalige afdeling heeft. Zie: <http://www.pag-o.de/nl/>.

1989 verscheen er een zegel met een mannetje Grauwe Franjepoot *Phalaropus lobatus* en in 2002 met een vrouwtje Rosse Franjepoot *Phalaropus fulicarius*!

uiterlijk. En wat zien we? Daar hebben ze het op IJsland, waar twee soorten franjepoten voorkomen, maar knap moeilijk mee. In

Er zijn genoeg zegels te vinden waarop zowel man als vrouw staan afgebeeld. Dat gebeurt natuurlijk vooral bij die soorten waarbij het qua uiterlijk goed te zien is welke vogel het mannetje is en welke vogel het vrouwtje. Meestal is zij minder op-

vallend getekend. Drie voorbeelden waarbij dit het geval is. Op een zegel uit Belarus staat een paartje Nonnetjes *Mergellus albellus*, het mannetje vooraan en het vrouwtje erachter. Op een zegel uit Hongarije staat een paartje

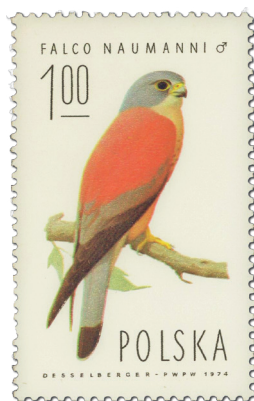
Wielewalen *Oriolus oriolus*; het prachtige geelzwart gekleurde mannetje vooraan en het veel eenvoudiger gekleurde vrouwtje erachter. Dat laatste heeft natuurlijk wel een functie, het vrouwtje valt dan bij het broeden in een boom veel minder op. Hetzelfde geldt voor een paartje Cirlgorzen *Emberiza cirulus* uit Jersey. Is het u al opgevallen? Inderdaad: vrouwen worden op vogelpostzegels gedescr-

mineerd! Want op alle drie de zegels staat de man pontificaal op de voorgrond en de vrouw erachter, een beetje verstopt achter haar echtgenoot. Een postwaardestuk uit Finland met Witruigspechten *Dendrocopos leucotos* bewijst echter het zwakke geslacht de eer die haar toekomt. Op de kleine afbeelding van de ingedrukte zegel staat een mannetje afgebeeld herkenbaar aan zijn rode pet en op de illustratie levensgroot vrouwtje met haar zwarte pet. Zijn er dan helemaal geen zegels waarop

alleen het vrouwtje staat? Dat is echt zoeken naar een speld in de hooiberg; ze zijn uiterst schaars. Het vaakst komen die nog uit een serie waar zowel de man als de vrouw een eigen zegel toebedeeld krijgt. Voorbeelden zien we op postzegels uit

Polen met man en vrouw Kleine Torenvalk *Falco naumanni* en wat verder van huis op twee postzegels van een serie uit de Seychellen, een echtpaar Seychellenparadijsmonarch *Terpsiphone corvina*. Toch heb ik zo-
waar na lang zoeken twee series gevonden waarin op een postzegel heel duidelijk te zien is dat er een vrouwtjes vogel op staat zonder dat de man in de serie te bekennen valt. De eerste is een zegel uit een serie van het eiland Man uit 2006 waarop je een vrouwtje Blauwe Kiekendief *Circus cyaneus* over het landschap ziet

vliegen. De tweede is een zegel uit een serie van Jordanië uit 2013 waarop een vrouwtje Zwartkop *Sylvia atricapilla* is afgebeeld. Zij is duidelijk herkenbaar aan haar bruine petje. Misschien zijn er wel meer. Mocht iemand nog zo'n 'eenzame vrouw' op een postzegel

vinden, laat het mij weten! Dus in een serie waarin de man niet voorkomt of misschien zelfs wel een 'losse zegel'. Als we al die eenzame vrouwen nu eens bij elkaar stoppen, voelen ze zich misschien wat minder eenzaam meer.

■ T.P.J. Loorij, Rozentuin 31, 2272 XA Voorburg, e-mail: tloorij@xs4all.nl.